

ژان ژاک روسو

امیل

رساله‌ای در باب آموزش و پرورش

(ویرایش جدید)

ترجمه غلامحسین زیرک‌زاده

روسو، ژان ژاک، ۱۷۱۲-۱۷۷۸

امیل، یاد آموزش و پرورش / تألیف ژان ژاک روسو؛ ترجمه غلامحسین زیرک زاده. تهران: ناهید، ۱۳۸۰.

ISBN 978-964-6205-20-8 ۴۰۸ ص.

فهرست نویسی براساس اطلاعات فیبا.

Emile = Emile: or, On education. عنوان اصلی

۱. آموزش و پرورش. الفه زیرک زاده، غلامحسین ۱۲۸۶-۱۳۳۲.

مترجم: ب. عنوان: ج. عنوان: آموزش و پرورش.

۱۳۸۰ LB۵۱۲/ف۲ ۳۷۰

کتابخانه ملی ایران ۱۳۸۰ ۷۹_۲۵۳۰۷

چاپ سوم: ۱۳۸۵	چاپ دوم: ۱۳۸۲	چاپ اول: ۱۳۸۰
چاپ پنجم: ۱۳۹۰	چاپ پنجم: ۱۳۸۸	چاپ چهارم: ۱۳۸۶
چاپ ششم: ۱۳۹۸	چاپ هشتم: ۱۳۹۶	چاپ هفتم: ۱۳۹۳
	چاپ یازدهم: ۱۴۰۱	چاپ دهم: ۱۴۰۰

- ژان ژاک روسو
- امیل (ویرایش جدید)
- ترجمه غلامحسین زیرک زاده
- طرح جلدی: جناب ایلا علیزاده
- چاپ یازدهم: ۱۴۰۱
- چاپ دهم
- شمارگان: ۲۵۰۰ نسخه
- (این کتاب با کاغذ حمایتی منتشر شده است.)
- همه حقوق محفوظ است.

تکثیر و انتشار این اثر به هر روش (بازنویس، فتوکپی، ضبط الکترونیکی و غیره) انتشارات ناهید، در سیستم بازاریابی و پخش، بدون دریافت مجوز کتبی و لفظی از ناشر ممنوع است.

● سایت: www.nahid.com
● پست الکترونیکی: nahidbooks@yahoo.com
● فروش اینترنتی: www.behanbook.ir

فهرست

۹	مقدمه مترجم
۱۳	روسو چه می‌گوید؟
۱۶	قضایوت در مورد امیل
۲۷	مقدمه نویسنده
	کتاب اول
۳۳	طبیعت و تربیت
۴۸	بعضی از عقاید کهنه پرستان
۵۹	وظیفه پدران
۶۲	انتخاب مریس و شاگرد
۷۵	انتخاب دایه
۷۸	مواظبتهای نخستین - قنذاق
۸۰	تربیت تدریجی روح
	کتاب دوم
۹۳	نخستین درس جوانان
۹۶	آغاز زندگی اخلاقی
۱۰۰	تشکیل اراده
۱۰۹	برای اطفال دلیل نیاورید
۱۱۵	اولین اصول اخلاق اجتماعی
۱۳۱	آیا تحصیل زبان و تاریخ ...
۱۴۱	کلاغ و روباه

- ۱۵۰ یک کودک به الهوس
 ۱۵۷ به کار انداختن حواس - داروی ترس
 ۱۶۷ فایدهٔ دویدن
 ۱۷۵ تصویر امیل در دورهٔ کودکی

کتاب سوم

- ۱۸۷ پرورش فکری
 ۱۸۷ آموزش تجریبی
 ۲۰۵ عمل مفید به چه معناست
 ۲۰۹ امیل نجار می‌شود
 ۲۱۸ تشکیل قوهٔ قضاوت

کتاب چهارم

- ۲۴۱ دوران شباب
 ۲۴۲ همدردی انسان نسبت به هم‌نوعان خود
 ۲۴۸ تحصیل تاریخ
 ۲۶۵ فواید آسانها
 ۲۶۹ تربیت دینی
 ۲۷۳ عقاید دینی معاون کشتیش
 ۳۰۶ در باب ذوق

کتاب پنجم

- ۳۳۳ سوفی یا زن
 ۳۴۷ تصویر سوفی
 ۳۶۲ ملاقات امیل و سوفی
 ۳۶۹ دیوار دو دل‌باخته
 ۳۷۳ تفریحات و قهر و آشتی
 ۳۸۸ گزارشی یک سفر طولانی
 ۳۹۷ عروسی امیل و سوفی
 ۴۰۱ به یاد استاد زیرک‌زاده

مقدمه مترجم

ژان ژاک روسو یکی از بزرگترین متفکران جهان محسوب می‌شود. در حقیقت عقاید این مرد بزرگ چنان تکافی به دنیا داده است که آثار آن هنوز باقی است. هر روز در مکتوبات او مطالب جدیدی کشف می‌شود که پیش‌بینی او را در مسائل سیاسی، اجتماعی و فرهنگی ثابت می‌کند. شاید روزی برسد که بعضی از فرضیه‌های وی که اکنون مبهم یا غلط به نظر می‌آید، روشن شود یا تأیید گردد. می‌توان گفت از تمام فلاسفه قرن هجدهم روسو به ما نزدیکتر است، یعنی افکار او بیشتر با افکار مردم قرن بیستم هماهنگی دارد.

فرازداد اجتماعی^۱ اثر برجسته روسو طرح حکومت دموکراسی را می‌ریزد، و یکی از بزرگترین عوامل شکل‌گیری انقلاب فرانسه می‌شود که شاید مهمترین نهضت‌های تاریخ بشر است.

امیل^۲ اساس آموزش و پرورش جدید را تشکیل می‌دهد که تربیت نسل معاصر را عهده‌دار شده است.

هلویز جدید^۳ مفاسد ازدواج‌های غیرمتناسب، لزوم مقاومت در برابر هوای نفس، اهمیت و وظیفه مقدس زناشویی و لذت زندگی خانوادگی را به مردم عصر خود می‌آموزد. همین هلویز جدید و مخصوصاً اعتراضات^۴ سبک

1- Le Contrat social 2- L' Emile 3- La Nouvelle Heloise

4- Les Confessions

جدیدی را در ادبیات پی‌ریزی می‌کند که در آن از مناظر زیبای طبیعت و تأثیر این مناظر بر انسان بحث می‌شود. روح نویسنده در این ادبیات تجلی می‌نماید و شخصیت او نشان داده می‌شود. این تحول که معروف به انقلاب رمانتیک^۱ است، اساس ادبیات کلاسیک^۲ را که دو قرن در فرانسه رواج داشت دگرگون می‌کند.

نگارنده دو سال پیش قرارداد اجتماعی را ترجمه کرد. امسال نیز ترجمه امیل را به هموطنان عزیز تقدیم می‌دارد. در اهمیت کتاب امیل چیزی نمی‌گوییم، جز اینکه: حاجت مشاطه نیست روی دلارام را.

البته به بعضی مطالب امیل ایراداتی هم گرفته‌اند که ما در مقاله «قضاوت راجع به امیل» بدان اشاره خواهیم کرد. لیکن آن ایرادات چندان مهم نیست و از ارزش این اثر نفیس نمی‌کاهد. امید است این ترجمه مورد استفاده هموطنان عزیز، مخصوصاً دانشجویان دانشسرای عالی و دانشسراهای مقدماتی واقع شود.

در خاتمه از دوست عزیزم آقای حسن ره‌آورد که در این ترجمه مساعدتهای زیادی به من کرده‌اند بی‌نهایت سپاسگزارم - و نیز از همکار محترم آقای محمد صفدری معلم زبان فرانسه در دانشکده ادبیات و دانشکده حقوق، و سرپرست قسمت اداری چاپخانه دانشگاه، که تا حدی که مقدور بود در زیبایی و صحت چاپ این کتاب کوشیده‌اند صمیمانه تشکر می‌نمایم.

1- Romantique

۲. Classique سبک کلاسیک که در اواخر قرن شانزدهم در فرانسه پدید آمد، و در قرن هفدهم و هجدهم و در ادبیات آن کشور حکمفرما بود، به واسطه خصوصیات چندی از سبک رمانتیک متمایز است. مثلاً کلاسیکها به هیچ‌وجه در مکتوبات خود احساسات خویش را ظاهر نمی‌سازند، یعنی به هیچ‌وجه روحیه مؤلف را نمی‌رسانند. در نغابشنامه‌های کلاسیک وحدت زمان و مکان و موضوع کاملاً مراعات می‌شود، لیکن رمانتیکها به آن اعتنائی ندارند و غیره...

در اینجا لازم است نکاتی چند را به خوانندگان گرامی یادآور شد. اولاً، آقای لوگران^۱ که یکی از استادان دانشگاه پاریس است، و ما کتاب امیل را از نسخه‌ای که او مرتب کرده و تفسیر نموده است ترجمه کرده‌ایم، البته ایشان چند قسمت از این کتاب را خلاصه نموده است. ما این قسمت‌ها را در ترجمه با حروف ریزتری چاپ کرده‌ایم تا از آنچه به قلم خود روسوست تمیز داده شود.

ثانیاً، امیل تقریباً صد و نود سال پیش این اثر را تألیف کرده است، و اگر خواننده به مطلبی برمی‌خورد که به نظر او کهنه می‌آید نیاید زیاد ایراد بگیرد.

ثالثاً، نهایت کوشش به کار رفته است که این کتاب صحیح ترجمه بشود، یعنی ترجمه کاملاً مطابق با اصل باشد. معیناً اگر خوانندگان محترم نقصی در ترجمه مشاهده کردند لطفاً تذکر دهند، و این نه فقط موجب امتنان خواهد بود بلکه در جاهای بعد هم آن نقص برطرف خواهد شد. رابعاً، در این کتاب بعضاً عباراتی به کار رفته که احتیاج به توضیح یا تفسیر دارد. ما بسیاری از این عبارات را در ذیل صفحه توضیح داده‌ایم، و بعضی از عبارات یا کلمات لاتین را نیز عیناً آورده‌ایم.

خامساً، با وجود اینکه نهایت دقت در تصحیح این ترجمه به کار رفته است، باز هم خالی از غلط نیست.

سادساً، توضیحات بین گروه از خود روسو است. سابعاً، عنوان بندی پنجگانه کتاب نیز از خود روسو است، و عناوین فرعی قسمت‌های مختلف از آقای لوگران می‌باشد.

غلامحسین زیرک‌زاده

تهران - دی ماه ۱۳۲۸